

Fingon lausunto yhdenvertaisuustiedonannon valmisteluun

Asia: hallituksen tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo kiittää mahdollisuudesta kirjalliseen kuulemiseen. Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden toteutumisen varmistaminen on otettava kaikkea politiikantekoa ohjaavaksi läpileikkaavaksi periaatteeksi. Vastauksemme kuulemispyynnön kysymyksiin:

1. Mitkä ovat mielestänne Yhdenvertainen Suomi -ohjelman kolme keskeistä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

On arvokasta, että ohjelmasta on tunnistettavissa kolme keskeistä pilaria, joiden varaan tavoitteisto on rakennettu: rasismien ja syrjinnän tunnistaminen, osaamisen kasvattaminen ja ilmiöön puuttuminen. Näiden pilareiden sisällä on erityisen tärkeää kiinnittää näihin tavoitteisiin:

- **Yhteiskunnan eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja purkaminen.** Yhteiskunnallisesta keskustelusta on ollut havaittavissa epäily, ettei rasismi ja syrjintä ole Suomessa ongelma. Tutkimustulokset osoittavat jo nyt rasismien ja syrjinnän negatiiviset vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan sekä Suomen kansainväliseen asemaan.
- **Kasvatetaan tietoisuutta rasismista ja sen eri muodoista,** erityisesti kun nämä toimet laajennetaan tietoisuudeksi yhdenvertaisuudesta: se luo pohjaa kaikkien kansalaisten asenteille ja toimille. Samaa tavoitetta erityisellä tavalla toteuttaa **viranomaisten yhdenvertaisuusosaamisen vahvistaminen.** Viranomaisten kuuluu turvata oikeudenhaltijoiden syrjimättömyys. Perusoikeuksien turvaamisessa tulee toiminnan kummuta ylimpien viranomaisten ja päätöksentekijöiden johtajuudesta.
- **Aktiiviseen yhdenvertaisuuden ja antirasismien edistämiseen kannustaminen kaikilla tasoilla,** mukaan lukien kunta- ja hyvinvointialue -tasot.

2. Mitkä ohjelman toimenpiteistä ovat olleet erityisen hyödyllisiä?

Toimenpiteissä tärkeäksi nousevat globaali kansalaiskasvatusta tukevat toimet. Järjestöjen näkökulmasta myös kansalaisjärjestöjen toimintaedellytykset ovat tärkeitä.

Yhdenvertaisuuden laajana perustana on koko väestön ymmärrys yhdenvertaisuudesta. Globaali kansalaiskasvatus tukee tätä. Pidämmekin tärkeänä tavoitetta lisätä opetus- ja kasvatusalan henkilöstön tietoa ja osaamista yhdenvertaisuuden edistämisestä sekä tuottaa konkreettisia välineitä ja koulutusta syrjinnän ehkäisemisen ja antirasismien edistämisen tueksi. Myönteistä on myös, että opettajien täydennyskoulutuksen kriteereiksi ohjelman mukaan otetaan antirasismi ja yhdenvertaisuussuunnittelu.

Globaalin kansalaiskasvatuksen vaikuttavuutta voitaisiin vahvistaa laatimalla ja ottamalla käyttöön strategia sen valtavirtaistamiseksi osaksi elinikäistä oppimista –osaksi formaalia, non-formaalia ja informaalia oppimista eri ikävaiheissa.

Pidämme myös tärkeänä, että ohjelma huomioi kansalaisyhteiskunnan rahoitusmahdollisuuksien parantamisen rasismien vastaisessa työssä kansallisen ja EU-rahoituksen avulla, sillä kansalaisjärjestöillä on keskeinen rooli yhdenvertaisuuden edistämisessä.

3. Mitä muita asioita haluatte nostaa esille yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa?

Sen lisäksi, että Suomi edistää yhdenvertaisuutta kansallisesti, näin tulisi tehdä myös kansainvälisesti. Suomi on osa maailmaa ja iso osa yhteiskuntamme toimintaedellytyksistä aiheutuu rajojemme ulkopuolisista seikoista. Siksi eriarvoisuuden globaali purkaminen merkitsee esimerkiksi kaventuvia turvallisuusuuhkia, kun turvattomuuden perussyitä voidaan purkaa. Se merkitsee myös ihmisten elämää helpottavia tekniikoita, kun yhä isompi osa maailmasta voi kehittää parempia laitteita ja hyötyy niistä.

Yksi tärkeä väline eriarvoisuuden purkamiselle on kehitysyhteistyö. Onkin kielteistä, että hallituksen on määrä vähentää kehitysyhteistyön toimintaedellytyksiä, jopa miljardilla eurolla hallituskauden aikana. Hallituksen tulisi etsiä keinoja toteuttaa kehityspoliittista selontekoa mahdollisimman kattavasti.

Laajemmin yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla hyvän lähtökohdan antaa Suomen kestävä kehitys toimikunnan strategia¹, joka julkaistiin huhtikuussa 2022. Strategia on perusteltu, laajalla toimijajoukolla laadittu ja pureutuu laajaan joukkoon rakenteellisia ongelmia, jotka aiheuttavat eriarvoisuutta (yhdenvertaisuuden vastakohtana). Jos näihin rakenteellisiin seikkoihin ei puututa, eriarvoisuutta koituu alituisesti lisää. Siksi hallituksen tulisi ottaa kestävä kehitysstrategian toteutus vakavasti, vaikka asiaa ei hallitusohjelmassa mainitakaan.

***

Suositukset: kannustamme hallitusta, yhdessä yhteiskunnallisten kumppaneiden kanssa:

- toteuttamaan Yhdenvertainen Suomi -ohjelmaa painokkaasti. Toteutuksessa tulee huomioida yhtä lailla rasismien ja syrjinnän tunnistaminen, osaamisen kasvattaminen ja ilmiöön puuttuminen.
- toteuttamaan kehityspoliittista selontekoa ja kestävä kehitysstrategian toimikunnan strategiaa kattavasti, jotta yhdenvertaisuuden edistäminen ulottuu myös kansainväliseen tilaan. Tämä loisi myös pitkäjänteisyyttä, uskottavuutta ja vaikuttavuutta valtion linjaustoimintaan.
- Laatimaan kansallinen strategia globaalin kansalaiskasvatuksen valtavirtaistamiseksi osaksi elinikäistä oppimista.

Lisätiedot:

Kehityspolitiikan asiantuntija Silla Ristimäki, silla.ristimaki@fingo.fi | 050 317 6702

Vaikuttamistyön johtaja Ilmari Nalbantoglu, ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 317 6693

---

¹ Luettavissa verkossa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/suomelle-uusi-kestavan-kehityksen-strategia> Viitattu 9.8.2023